بسمه تعالی

حمزه- سیدالشهدای جنگ احد

نادر حسن زاده

(تاریخ نشر۱۳۹۸/۳/۱۰ برابر با ۲۶ ماه مبارک رمضان ۱۴۴۰ ه.ق. تاریخ چهارمین بازبینی۱۳۹۸/۳/۱۴برابر با آخرین روز ماه مبارک رمضان)

hasanzadehr@yahoo.com

حمزه در ماه عزیز بر یاد من باز آمده

سید شاه شهید در شهر ما شاد آمده

شرح شرح عاشقان با شرح او رقص آمده

گریه کردم بر حسین بر یاد من کم آمده

مشاهده مجدد صحنه هائی از فیلم محمد رسول (ص) ساخته مصطفی عقاد از اهل سوریه مربوط به سال ۱۹۷۶ مرا بیش از پیش متاثر کرد.

متاسف شدم درباره آن حضرت که اولین حامی پیامبر پس از ابوطالب بود مطلبی ننوشته ام. تا اینکه زندگینامه او را شبانه بدقت خواندم و بر شهادت او گریستم و گریستم.

بعد از نماز صبح، چند بیتی را بر او سرودم و مقدمه ائی را بر آن افزودم تا شاید جبران مافاتی شده باشد.

اصالت خانوادگی خانواده بنی هاشم:

عبدالمطلب بن هاشم بزرگ قبیله قریش و از بزرگان شهر مکه دارای ده پسر به نامهای: حارث، عبدالله پدر محمد (ص)، زبیر، ابوطالب پدر علی (ع)، حمزه، مقوم، عباس، ضرار، قثم، ابولهب (عبدالعزی) و غیداق بود.

عبدالمطلب پدر بزرگ محمد (ص)، پس از فوت پدر و مادر پیامبر (عبدالله و آمنه) سرپرستی او را برعهده گرفت و هنگامی که او ۸ ساله بود عبدالمطلب نیز درگذشت و پیامبر آینده عالم اسلام تنهای تنها ماند. تا خدا بر آن تنهائی او چاره ائی بیندیشد.

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى* وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى* وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى* فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ – مگر نه تو را یتیم یافت پس پناه داد. و تو را سرگشته یافت پس هدایت کرد. و تو را تنگدست یافت و بی نیاز گردانید. تو نیز به پاس نعمت ما یتیم را میازار (ضحی/۹-۶).

حمزه سیدالشهدا

عموی پیامبر(ص)

عموی علی و فاطمه علیهما السلام

و نیز

عموی امام حسن و امام حسین و ابوالفضل العباس علیهما السلام

سند افتخار برای بهترین های برادران و برادرزادگان

حَمزة بن عَبدالمُطّلِب، عموی پیامبر اکرم (ص) تقریبا هم سن و سال پیامبر بود (۴-۲ سال بزرگتر از پیامبر). اختلاف سنی علی (ع) با خود پیامبر (ص) هم حدود ۳۰-۲۸ سال بود. پس علی نسل دوم خاندان بنی هاشم بود.

حَمزة با تمام وجود در کنار دو برادر زاده خود محمد (ص) و علی (ع) از دین و آئین پیامبر اسلام مخلصانه دفاع کرد و در حصر اقتصادی در شعب ابیطالب همراه دیگر مومنین و مومنات صدر اسلام بود.

القاب حمزه:

اسداللّه و اسد رسول اللّه دو لقب اوست که پس از شهادت وی توسط جبرئیل امین به پیامبر اسلام ابلاغ شد. لقب دیگر او سید الشهداء است.

رشادتهای او در دو جنگ بدر و احد مثال زدنی است. او در صحنه های نبرد هم می جنگید و هم رشادت/شهادت دو عنصر پویای مکتب اسلام را از طریق علی (ع) به نسل بعدی بنی هاشم آموزش می داد.

او علاوه بر این آموزش القاب آسمانی خود را تقدیم آل نبی کرد.

نسل دوم: به علی حیدر کرار

نسل سوم: به حسن و حسین و ابوالفضل العباس همه از خاندان بنی هاشم.

ویژگی جنگ احد:

جنگ احد، جنگ معمولی نبود. جنگ امتحان ایمانها بود. سرپیچی از دستور پیامبر (ص) برای رها نکردن پست نگهبانی در هر وضعیتی بود. غفلت از دشمن و سرازیر شدن از کوه برای جمع غنایم بیشتر بود. آبرو بردن از اسلام بود (اکثر مسلمانان در

حال فرار بودن بودند!). در این جنگ سرنوشت ساز تعداد مسلمانان که در ابتدا هزار نفر بودند به۷۰۰ نفر کاهش یافت زیرا۳۰۰ نفر ایشان در بین راه برگشتند! و از۷۰۰ نفر باقیمانده تعدادی آبرو خریدند و تعدادی آبرو بردند. در این نبرد که در یک قدمی پیروزی به شکست انجامید، ۷۰ نفر از مسلمانان و ۲۸ نفر از کفار کشته شدند. تلفات مسلمانان حدود سه برابر (۲۸ نفر به ۷۰ شهید) بیشتر از کفار و مشرکین بود. در این جنگ پیشانی مبارک پیامبر (ص) شکسته شد، علی (ع)۷۰ زخم برداشت و حمزه سیدالشهدا به شهادت رسید.

از آیه ۱۲۱ سوره آل عمران تا تقریباً آخر این سوره همه آیات در رابطه با جنگ احد است. از بس که این جنگ مادر جنگ ها است. مادر امتحان های الهی است. مادر کوه هاست. مادر مخلصین و متظاهرین است. وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ- و یاد کن زمانی را که در جنگ احد بامدادان از پیش کسانت بیرون آمدی تا مؤمنان را برای جنگیدن در مواضع خود جای دهی و خداوند شنوای داناست. آل عمران/۱۲۱).

علت شکست مسلمانان در جنگ احد:

نه یک کلمه کم و نه یک کلمه بیش."...**برخی از لشگریان اسلام طالب دنیا و برخی دیگر طالب آخرت بودند**".

همان مصیبتی که امروز ایران گرفتار مقامات خود، آقازاده ها و خانم زاده ها و عیال خانم های ایشان است. متاسفانه از هر دو طرف است. از متولیان است. علنا غرب را بر شرق ترجیح می دهند. در سختی ها اولین فرارکنندگان هستند. در جاده صاف قهرمان و در جاده خاکی نهروانی، نردبانی و نخجوانی هستند. پول دستشان بیفتد رحم نمی کنند. برای حفظ مقام هر کاری را می کنند. یک طرف بلغزد مصیبت است. هر دو طرف بلغزند اناالله و اناالیه راجعون است. به همان دردی مبتلا می شوند که بالاروندگان کوه احد گرفتار شدند. آب خوردگان نهر قوم طالوت

گرفتار شدند. دیگر در صحنه واقعی نبرد، برتری قوای لشگر اسلام بر لشگر کفر دو تا ده برابر نمی شود. اتفاقا ذکر عدد بین ۲ تا ۱۰، حکایت از تفاوت ایمان قلبی و خلوص عمل افراد یک لشگر اسلام دارد. هرچه ایمانها بیشتر، نسبت برتریهای بیشتر و رعب و وحشت لشگریان کفر افزون تر (در پیروزی انقلاب ۵۷ و در تمام طول دوران جنگ این شاخص روی عدد۱۰ ثابت بود. امروز هم این شاخص در قطعات شهدا ثابت است. اتفاقا رعب دشمن بیشتر از این ناحیه است زیرا همگی ناظر اوضاع ایران و انقلاب اسلامی ایران هستند). وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا*وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطَئُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا- و کسانی از اهل کتاب را که با [مشرکان] همپشتی کرده بودند از دژهایشان به زیر آورد و در دلهایشان هراس افکند گروهی را می کشتید و گروهی را اسیر می کردید* و زمینشان و خانه ها و اموالشان و سرزمینی را که در آن پا ننهاده بودید به شما میراث داد و خدا بر هر چیزی تواناست (احزاب/۲۷-۲۶). (مراجعه شود به مراسم تدفین آسمانی علی علیه السلام در همین سایت).

خدا بکشد کسانی را که از احد می گویند و از این آیه حرفی بر زبان نمی رانند.

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِإِذْنِهِ حَتَّى إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا **تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ** ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ- و در نبرد احد قطعا خدا وعده خود را با شما راست گردانید آنگاه که به فرمان او آنان را می کشتید تا آنکه سست شدید و در کار جنگ و بر سر تقسیم غنایم با یکدیگر به نزاع پرداختید و پس از آنکه آنچه را دوست داشتید یعنی غنایم را به شما نشان داد نافرمانی نمودید **برخی از شما دنیا را و برخی از شما آخرت را می خواهد**

سپس برای آنکه شما را بیازماید از تعقیب آنان منصرفتان کرد و از شما درگذشت و خدا نسبت به مؤمنان با تفضل است. آل عمران/۱۵۲).

تاریخ و نحوه شهادت آن حضرت:

حمزه در جنگ احد در سال سوم هجری (۱۵ شوال/تیر ماه) به شهادت رسید.

شهادت بس مزورانه و متعصبانه بود. کاری از نامردان و مزدوران عالم. کاری از یک غلام حَبَشی که با این کار ننگین خود احترام بلال حبشی مجاهد صدر اسلام را هم نگه نداشت. به سفارش هِند جگرخوار زن ابوسفیان و به قصد انتقام از کشته شدن پدر، برادر و عمویش در جنگ بدر بدست حمزه و علی این جنایت صورت گرفت.

غلام حَبَشی پس از آنکه حمزه را به شهادت رساند جگر او را نزد هند برد. هند لباس و زیور خود را به وحشی داد و به او وعده ده دینار در مکه داد. سپس کنار بدن حمزه آمد و او را مُثْله کرد و از اعضای بریده او، برای خود گوشواره، دست بند و خلخال درست کرد و آنها را با جگر حمزه به مکه برد!!

بدین ترتیب حمزه نخستین شهید اُحُد بود که پیامبر اکرم (ص) بر او نماز گزارد. هفتاد نماز بر ۷۰ شهید و ۷۰ بار نماز بر حمزه شهید.

تاثر شدید پیامبر (ص) از شهادت عموی خود حمزه:

پیامبر اکرم (ص) چون بدن حمزه را مُثْله دید، گریست و آنگاه که گریه انصار بر کشتگان خود را شنید، فرمود: "اما حمزه گریه کننده ندارد" سعد بن مُعاذ این سخن را شنید و زنان را بر در خانه رسول خدا آورد و آنان بر حمزه گریستند. از آن زمان به بعد، هر زنی از انصار که می‌خواست بر مرده‌ای گریه کند، نخست بر حمزه می‌گریست.

حمزه افتخار خاندان بنی هاشم:

امام علی (ع) و سایر ائمه (ع) در احتجاج با مخالفان، به خویشاوندی خود با حمزه و جعفر مباهات می کردند. زیرا او دلاور قریش بود. پس از آنکه حمزه مسلمان شد، مشرکان مکه از او بیم داشتند و دامنه آزار خود را تا اندازه ای به پیامبر و پیروان او محدود کردند.

فاطمه (س) مرتب سر قبر حمزه سیدالشهدا می رفت. از تربت او تسبیح ساخته بود و با آن ذکر می گفت. مردم نیز در این کار به آن حضرت تأسی می کردند. اما زمانی که امام حسین (ع) به شهادت رسید، این کار با تربت آن حضرت انجام شد.

بدین ترتیب اسدالله لقب حمزه به برادرزاده او علی (ع) و لقب سیدالشهدا به حسین (ع) فرزند علی (ع) و برادر زاده حمزه رسید. ژن برتر به این می گویند.

او چون پیوند علی است

همیشه با نام علی است

مقبره حمزه و دیگر شهدای جنگ احد:

کوه اُحُد، در ۴ کیلومتری شمال مدینه قرار دارد. امروزه به جهت گسترش شهر مدینه این کوه در داخل شهر قرار گرفته است. فاصله آن با مسجد النبی پنج و نیم کیلومتر است. آرامگاه حمزه عموی پیامبر (ص) در دامنه کوه احد است. بارگاه او هم چون دیگر بارگاه ها و ابنیه های تاریخ صدر اسلام از تخریب های بی امان چند دهه اخیر در امان نماند.

قبر حضرت حمزه پیش از تخریب

قبر حضرت حمزه و شهدای احد

حمزه در یاد آمده

مرد میدان آمده

سرشناس است نام او

حمزه ما آمده

شیر یزدان آمده

صنع فردا آمده

در شجاعت نام اوست

با کفایت کار اوست

نام او شاه شهید

کار او کار شهید

حمزه بدر و احد

غصه کوه احد

در احد حنانه شد

حزن هر همسایه شد

هم نبی بر او گریست

هم نساء بر او گریست

رنگ او در کربلاست

نقش او در سرسراست

حمزه را گفتند اسد

بر علی گفتند اسد

هر دو بودند با اسد

هر دو بودند با احد

سیدی دیگر حسن

سیدی دیگر حسین

سید مولا حسن

سید اولا حسین

اشک ها بر او گریست

اولیا بر او گریست

حمزه از یادم نرفت

چون که بعد دیدم حسین

شرح من از شب گذشت

شهر شهر دیدم حسین

گریه کردم بر سعید

گریه کردم بر شهید

هرچه رنگ است حمزه است

هرچه ننگ است برده است